

Bijeenkomst:	Klankbordgroep Parencó		
Datum:	16 mei 2018		
Aanwezig:	Peter-Jan Arens	-	Bewoner
	Mariska Hulsewe	-	Namens Bop
	René Keizer	-	Namens Bop
	Peter Snapper	-	Namens Renkum Leeft
	Monique van der Meijde	-	Namens Renkum Leeft
	Geert Jochems	-	Namens Ondernemersvereniging
	Chris Jongboer	-	Namens Ondernemersvereniging
	Ton Pansier	-	Als ondernemer
	Wim Coopmans	-	Namens de Provincie
	Marc Giesberts	-	Extern expert namens Haskoning
	Lambert van Gils	-	Namens de Pilogroep / Jufferswaard
	Raymond Jolink	-	Algemeen Directeur Parencó B.V.
	Erik Martens	-	Moderator namens MSL
	Marianne Borstlap	-	Notuliste namens Parencó
	Ruben van Haren	-	Manager Human Resources Parencó

Raymond Jolink heet de aanwezigen welkom tijdens deze 1^e bijeenkomst van de klankbordgroep Parencó. De reden voor het oprichten van de klankbordgroep is dat Parencó een goede buur wil zijn. Het is belangrijk met elkaar in gesprek te zijn, zodat wij weten wat er leeft in onze omgeving en wij kunnen vertellen waar wij mee bezig zijn.

Na een voorstelronde van de aanwezigen, geeft Raymond Jolink een korte presentatie over Parencó, gevolgd door een rondleiding bij papiermachine 1.

Raymond Jolink licht de reden voor de opstart van de PM2 toe. Met H2 Equity Partners als eigenaar van Parencó is een verbetering van de performance ingezet. Er is een studie verricht naar de mogelijke herstart van de PM2 en dit bleek een kans. De markt voor verpakkingspapier is een structurele groeiemarkt en qua volume een veelvoud van de grafische markt.

René Keizer: is het juist dat de markt voor het PM1 papier met 2%/jaar dalende is.

Raymond Jolink: vooralsnog zijn wij in deze markt goed gepositioneerd. Op de langere termijn denken wij na over wat wij met de PM1 zouden kunnen doen.

Ton Pansier: verschil in overlast PM1 – PM2. RJ: grootste verschil lijkt in geurcomponent te zitten. De grondstof/dosering van zetmeel lijkt één van belangrijkste oorzaken te zijn.

René Keizer: PM2 maakt ook aanzienlijk meer geluid dan vroeger door afblaascapaciteit op dak

Raymond Jolink: komt daar straks op terug.

Vervolgens krijgen alle vertegenwoordigingen 7,5 minuut spreektijd. Daarna krijgt Parencó de gelegenheid, ook in 7,5 minuut, om hierop te reageren.

Renkum Leeft:

Monique van der Meijde: Renkum Leeft is gericht op de leefbaarheid in het dorp. Monique van der Meijde is zelf geboren in 1960 en woont haar hele leven al in Renkum. Vaders, ooms en opa werkten bij Van Gelder & Zonen. Opa ging altijd op zaterdag naar fabriek om te douchen. Geleerd is om met respect te praten over Van Gelder. Als je op fabriek werkte zat je goed. Er zaten wel eens wat zwarte pitjes op de was, maar dat nam je voor lief, de fabriek voedde immers monden. Kinderen speelden in de ‘chloorbeek’, die van de fabriek kwam. Maar de fabriek was erg belangrijk in het dorp en daar

zeurde je niet over. Het belang van de fabriek voor het dorp, voor de mensen was groot. De spanning als er weer een reorganisatie was, iedereen leefde met elkaar mee.

Als er stoom afgeblazen werd, wisten we: er gaat iets niet goed.

Renkum Leeft is voor een positieve benadering: hoe zorgen wij dat wij het fijn hebben in het dorp.

Incidentele overlast van de fabriek bij een dorp is onvermijdelijk, structurele overlast moet aangepakt worden.

Peter Snapper: woont 20 jaar in Renkum en ziet dat er de afgelopen jaren een bepaalde afstand ontstaan is. Het is niet meer zo dat Parenco bij Renkum hoort. Vroeger werkten er veel mensen, nu is dat beduidend minder. Mensen zijn teleurgesteld in de fabriek. Zelfs was de situatie op een bepaald moment dat Parenco niet meer werd benaderd voor sponsoring, gezien het imago van de fabriek.

Dat deze afstand is ontstaan is erg jammer, het bedrijf heeft een geweldige geschiedenis.

Hij is blij met deze bijeenkomsten, zodat duidelijk wordt wat er allemaal leeft.

Bop:

René Keizer: heeft 27 jaar bij Parenco gewerkt (tot 2006) en woont onder de "rook van Parenco". Hij heeft 30 jaar geleden zijn huis gekocht toen de PM2 draaide en de PM1 opgestart werd. Parenco was toen berucht om de stank van de waterzuivering. Hij had nooit last van Parenco, anders had hij zijn huis niet gekocht. Wel hoorde en rook je wel eens iets. Als de situatie destijds zo was als nu, had hij zijn huis nooit gekocht. De Bop vertegenwoordigt 130, tot bijna 200 mensen die last hebben van Parenco. Er zijn honderden stankklachten en tientallen lawaai klachten en klachten over trillingen. Er is bewijsbaar sprake van overlast door stoom (zonnepanelen), gezondheidsklachten, inwoners die willen verhuizen, potentiële inwoners die niet in Renkum willen gaan wonen. Deze situatie is zo sinds de ombouw en opstart van de PM2 in 2016.

De Bop heeft al verschillende keren met Parenco om tafel gezeten. Parenco heeft maatregelen genomen, maar als bewoners merken wij daar niets van. Er is nog net zoveel stank en herrie. De overlast is aanmerkelijk toegenomen t.o.v. de oude situatie toen er ook 2 machines waren.

De Provincie is de grote boosdoener in de ogen van de Bop, want die heeft de vergunningen verleend. Parenco zit pas op 60% van de maximale norm voor de geuremissie. De Bop maakt bezwaar tegen de manier waarop de vergunning is verleend. Aan Parenco is gevraagd bij het indienen van de vergunning of men na de ombouw meer last van stank, geluid en trillingen verwachtte te hebben. Het antwoord van Parenco was: nee, men verwachtte eerder minder last.

Mariska Hulsewe: Er is een telefonisch leefbaarheidsonderzoek geweest, waaraan 235 mensen meegedaan hebben in een straal van 2,5 km. De Bop heeft nog niemand kunnen vinden die daaraan deelgenomen heeft. In de ogen van de Bop is dit geen representatief onderzoek. De vergunningen zijn gehandhaafd en Parenco is doorgegaan op basis van de vergunningen die er waren. De vergunning is een uitzondering op het Gelders geurbeleid en is hoger dan gebruikelijk op een industrieterrein.

De Bop is niet tegen Parenco. Als de overlast ophoudt is het prima. MH is hier zelf 20 jaar geleden komen wonen, wetende dat er een fabriek was.

RK: de vraag is: Parenco wil een goede buur zijn. Hoe denken jullie een goede buur te zijn?

Bewoner:

Peter-Jan Arens: is door Parenco uitgenodigd om deel te nemen aan deze klankbordgroep. Hij heeft zijn woning ca. 10 jaar geleden gekocht, toen de PM2 platging en niet meer opgestart zou worden. Er stond een fabriek, maar daar hadden wij betrekkelijk weinig last van. Hij woont aan de Nieuweweg en ervaart, en met hem velen, dat zijn gezondheid, leefomgeving en vooral zijn woongenot ernstig aangetast wordt.

De afgelopen maand was het tot 2 x toe niet te harden qua stank. Hij moet met de ramen dicht slapen en hoort continu het geruis van een vliegveld. Daar kun je erg boos over worden. Natuurlijk is

NOTULEN

het zo dat de papierfabriek bij Renkum hoort. Vroeger bevond zich Renkum 1 aan de Hartenseweg, wat hier nu gebeurt op het terrein is een factor 10 groter en de activiteiten hebben maar voor een klein deel met papier te maken. Hij ziet karton en elke deskundige weet dat de productie van karton tot een factor 25 x meer emissie kan geven dan papier en de omwonenden krijgen dit op hun bordje. Parenco wil een goede buur zijn, wat betekent dit voor mij als buurman? Wij ondervinden heel veel overlast en maken ons ernstig zorgen over de toekomst. Er wordt gesproken over geothermie en er zijn bronnen die beweren dat de PM1 eveneens omgebouwd zal worden naar de productie van karton. Dan zijn de rapen helemaal gaar en krijgt Renkum een onleefbaar klimaat. Met de herstart van de PM2 in 2016 is t.o.v. 2009 een aanzienlijke verslechtering van onze leefomgeving opgetreden.

Hij heeft niets tegen Parenco, maar zijn leven wordt onmogelijk gemaakt en hij is zelfs bezig zich te oriënteren om te verhuizen.

Zijn vraag is: Parenco: wat doe je als mijn buurman?

Dat er gesteld wordt dat dit onder de normen van de vergunningen valt, daar heeft hij niets aan. Wat voor hem telt is leefbaarheid en leefgenot en Parenco heeft geen recht dit te verpesten. Hij wil Parenco vooral vragen in alles eerlijk en open te zijn. Als stafmedewerkers van Parenco zeggen dat er met zware desinfectanten gewerkt wordt die random gedoseerd worden en als Parenco stelt niet te weten waar de stank vandaan komt, voelt hij zich zwaar belazerd. Wij weten, en dat heeft Jan Wattenberg ook bevestigd, dat er met desinfectanten gewerkt wordt en dat ruiken wij.

Hij laat een tweetal tekeningen zien van Google Earth, waar in cirkels de mate van overlast aangegeven is, op basis van een inschatting. Bij een overwegend zuidwestenwind krijgt het oude dorp Renkum er van langs. Ook laat hij een overzicht zien van Renkum 1, de situatie in 1912 en de situatie nu, waaruit blijkt dat wij nu in een zwarte industriestad wonen.

Extern expert namens Haskoning:

Maakt geen gebruik van zijn spreekrecht: luistert, observeert en stelt straks vragen, zodat zo helder mogelijk is wat er op tafel ligt.

Ondernemersvereniging:

Chris Jongboer: er is al heel veel gezegd. Hetgeen hiervoor gezegd is, herkent en ervaart hij niet. Daarmee wil hij niets aan wat gezegd is afdoen. Er waren in de gemeente Renkum twee andere ondernemingen die er al lang zaten en door uitbreiding van de gemeente in de problemen kwamen: Willemsen Naaldhout/Wolfheze kwam door uitbreiding van woningen steeds dichterbij de bewoonde wereld en dit zorgde voor overlast.

De firma Woudenberg kwam door nieuwbouw van woningen in problemen, moest grote aanpassingen doen en legde het loodje.

Bestaande industrieën kunnen niet ineens gaan werken zonder overlast. Hij wil graag een oproep doen aan alle partijen om te proberen goede burens te worden, redelijk te zijn, elkaar te vinden in argumenten en te zoeken naar oplossingen. Het is zeker geen oplossing als Parenco het loodje legt. Zelf woont hij aan de oostzijde van Renkum en ondervindt nooit overlast.

Ton Pansier: we hebben te maken met een commercieel bedrijf dat groeit en groter wordt. Het is vervelend als mensen daar last van hebben.

Geert Jochems: Parenco bestaat al langer dan hij leeft. Hij hoort wel eens wat, ruikt wel eens wat en slaapt met de ramen open. Hij en zijn gasten ondervinden geen overlast.

Chris Jongboer: er is wel eens kenbaar gemaakt dat het winkelend publiek wat rook. Dit is geïnventariseerd, maar het aantal keren dat dit gebeurde was niet noemenswaardig om daarop actie te ondernemen.

Pilogroep Jufferswaard:

Lambert van Gils: de pilogroep Jufferswaard heeft een geheel ander belang dan de anderen die hier aanwezig zijn, nl. de oostelijke burenen aan de rivier, het natuurgebied Jufferswaard. Er is een onderzoek gestart naar het gebruik van de Jufferswaard, waaronder de volgende vraagstukken vallen: de toegankelijkheid van de oude Veerstoep en de toegankelijkheid van het historische sluisje. Fysiek zijn beiden nu niet toegankelijk, omdat dit tegengehouden wordt door woonbootbewoners, die huren van Parenco. Parenco wil over de toegankelijkheid praten en dat is een compliment waard. In de omgeving daarvan bevindt zich ook een overloop van de waterzuivering van Parenco. Dat wist de Pilogroep niet, maar de Pilogroep bestaat ook pas ½ jaar. Wij denken dat het belangrijk is om informatie te hebben over de eventuele wateroverlast als gevolg van deze overloop.

Zo zijn er een aantal kleine zaken waar wij graag over willen praten, het vertrouwen is er om daarover te kunnen praten met Parenco. Parenco werkt mee aan het onderzoek dat plaatsvindt en er is alle vertrouwen dat men hieruit komt. De Jufferswaard is eigendom van Staatsbosbeheer.

Provincie

Wim Coopmans: er is een historisch gegroeid ruimtelijk lastige situatie, nl. een bedrijf vlakbij een dorp. Belangen gaan botsen, het bedrijf groeit, de acceptatie vanuit de omgeving wordt minder. De Provincie heeft taken en belangen. Situaties moeten fatsoenlijk opgelost worden en er moet naar evenwicht gezocht worden. Parenco kan niet verplaatst worden.

Bop stelt een leefbare situatie te willen, dat wil de Provincie ook.

T.a.v. de vergunningen: als de overheid aanvragen behandelt is zij gehouden aan de vergunningen die gelden. In een bestaande situatie kan men niet stellen dat een bedrijf ineens alles moet veranderen. De ruimte die de overheid heeft is niet onbepaald en de Provincie kijkt ook naar het economisch belang. Steeds meer is het uitgangspunt om samen naar een evenwichtige oplossing te zoeken. Dat dit niet in 2018 opgelost is, zal duidelijk zijn. Zoals uit voorgaande verhalen blijkt hebben verschillende mensen verschillende belevingen, ook afhankelijk van de locatie waar men woont.

De overheid is gehouden aan regels en als men er een norm aan verbindt zit Parenco onder de norm. De burger stelt er last van te hebben. Als beide partijen andere uitgangspunten hanteren, praat men langs elkaar heen. Het is goed dat hierover nu gesproken wordt.

Er moet samen naar een goede oplossing gezocht worden en de Provincie ondersteunt dit. Duidelijk is dat dit een complexe situatie is.

Erik Martens heeft de thema's/issues vanuit voorgaande gesprekken op een rij gezet:

- Leefbaarheid/woongenot
- PM2 katalysator
- "overlast = beleving"
- Tot elkaar komen
- Nabuurschap
- Communicatie door Parenco
- Geothermie (?)

Parenco:

RJ: alle genoemde punten zijn duidelijk. De positieve conclusie is dat er een toekomst is voor Parenco in het dorp en niemand uit is op het einde van Parenco. Wij realiseren ons dat er met de opstart van de PM2 in 2016 een verandering is. De machine heeft 7 jaar niet gedraaid. Parenco is een industrieel bedrijf en is er 24/7. Uit onderzoek is nooit gebleken dat mensen ziek worden van onze bedrijfsvoering, maar wij vinden het heel erg om te horen dat onze bedrijfsvoering een impact heeft

NOTULEN

op de gezondheid van mensen. Dit is nooit uit enig onderzoek gebleken maar dat zou onacceptabel zijn en wij willen dat te allen tijde voorkomen.

Toen er in 2014 een vergunningsaanvraag gedaan is, is bewust gekozen om geen verruiming van de vergunning te vragen, juist omdat het uitgangspunt niet was om meer overlast te veroorzaken. Wij realiseren ons dat door de opstart de situatie is veranderd. De PM2 draait weer en zeker in de beginfase was het moeilijk om in te schatten of de klachten terecht waren of niet. Er zijn metingen verricht en wij zaten onder de vergunde waardes.

Wij zijn bereid om meer te doen dan wat in de vergunning staat.

Op het gebied van geur zoeken wij nog steeds naar oplossingen om de geurproblematiek te reduceren. Dat is niet simpel, maar wij blijven zoeken.

M.b.t. de opmerking dat de afstand tussen Parenc en het dorp Renkum groter is geworden stelt hij dat er tot en met 2013 alleen gereorganiseerd is en zeker in de periode van Norske Skog (2002-2012) de afstand groter is geworden. Wij proberen nu, o.a. door deze klankbordgroep, om de verbinding te herstellen en daar willen wij hard aan werken.

Wat wij graag willen benadrukken: meldt de overlast rechtstreeks aan ons. Wij komen altijd naar de klager toe: de dienstdoende ploegchef gaat kijken wat er aan de hand is om zaken indien mogelijk, meteen aan te pakken.

Op de vraag *hoe* wij een goede buur willen zijn: wij hebben goede intenties en wij willen hard werken om deze goede intenties waar te maken.

Extern expert namens Haskoning:

Marc Giesberts: Zowel vanuit de omgeving als het bedrijf zijn de intenties goed. Deze positieve grondhouding is een mooi startpunt. Er wordt zeer verschillend gedacht en gekeken naar Parenc, de beleving is erg verschillend. Alles wat genoemd is, is zeer serieus te nemen.

2016 is een soort keerpunt in de beleving. Toen is er iets gebeurd waar nu nog last van wordt ervaren.

Hij hoort 2 zaken: incidenteel en structureel. Van het eerste wordt gesteld dat het acceptabel is, van het tweede dat het niet acceptabel is. Het is belangrijk om een grens te bepalen.

Mariska Hulsewe: de geuroverlast is niet incidenteel, maar afhankelijk van de windrichting.

Peter-Jan Arens: verwijst naar e-mails van Parenc (16-9-2016 en 28-9-2016): er wordt random gedoseerd met een ontsmettingsmiddel omdat wij niet weten hoe wij het moeten toepassen. Dat gecombineerd met condities van weer en wind. Dat er een continue overlast is, kunnen wij eigenlijk niet beoordelen, wel is de overlast hoog als wij ermee geconfronteerd worden.

Ruben van Haren: straks zullen wij aangeven welke acties Parenc sinds 2016 genomen en welke acties nog gepland zijn. De actiebereidheid van Parenc om iets te doen is erg groot.

Peter-Jan Arens: er zijn de afgelopen tijd een aantal incidenten geweest, waarbij de overlast eerst door Parenc ontkend werd.

Erik Martens: wat raakt is dus de communicatie!

Raymond Jolink: eind 2016 was het doseren van chemicaliën nog niet geautomatiseerd. Hetgeen in september 2016 speelde, is al 1,5 jaar niet meer het geval.

Zaken waar Parenc helaas mee te maken heeft is bijvoorbeeld gedrag van medewerkers, zoals net bij de rondleiding de openstaande deuren van de machinehal. Dat mag niet gebeuren.

Bij de zetmeelsilo's ontstond bij het vullen bij meer dan 70% een drukverschil waardoor het geluid van een scheepshoorn gehoord werd. Een ander probleem was het feit dat bij het lossen de chauffeur met een hamer op de tankwagen sloeg. Dit is opgelost door bij elke lossing een medewerker van Parenc neer te zetten en de transportfirma hierop aan te spreken. Nu is de buitenkant van de silo geïsoleerd en lijkt dit goed te werken. Als de silo's tot 100% gevuld kunnen worden, hoeven er in het weekeinde ook geen vrachtwagens meer te komen om zetmeel te lossen. Het is duidelijk dat Parenc nog scherper op zaken moet letten om te voorkomen dat wij overlast

veroorzaken.

RK: zou goed zijn als er wat meer empathie naar de klager getoond wordt. Voorbeeld is recente discussie met Jan Wattenberg over lawaai. Dit werd ontkend, maar later bleek dat er inderdaad een ventilator voor geluidsoverlast zorgde.

RJ: De situatie was niet goed en het is goed dat dit gemeld is. Betreffende ventilator is op basis van de melding geïsoleerd en zal nog meer geïsoleerd worden.

De afspraak is dat de dienstdoende ploegchef altijd komt kijken als er een klacht is.

RJ: wij zitten hier niet als directie om een mooi verhaal te houden. Wij hebben niet voor niets in onze doelstelling ook als stakeholder onze omgeving staan: voor onze directe omgeving willen wij een goede buur zijn. Dit is vertaald in de doelstelling v.w.b. het aantal klachten. De doelstelling is gelijk gezet aan het aantal klachten vóór 2009 en het aantal klachten is opgenomen in de personeelsbonus. Ook daarmee willen wij benadrukken dat onze omgeving belangrijk is en wij moeten verbeteren.

Lambert van Gils: vraagt of er bij incidenten proactief een mededeling gedaan wordt en medewerkers bijvoorbeeld beloond worden voor het melden van fouten.

RvH: het pro actief melden naar de omgeving van zaken die niet goed gaan, staat op de agenda, alsmede het actief melden van zaken die spelen. Het is nog even zoeken naar hoe de invulling moet worden. V.w.b. de communicatie hebben wij ook te maken met de communicatie *over* Parenco. Onze ploegchefs melden dat zij met minder plezier het dorp ingaan vanwege de manier waarop zij worden bejegend. De bewoordingen die bijvoorbeeld in de snuffelapp, op Facebook, Twitter gebruikt worden, komen de relatie en dialoog tussen partijen niet ten goede. Het zou prettig zijn als dat verandert.

RK: is deels ingegeven door de enorme mate van overlast en gebrek aan communicatie. Het laatste nieuwsbulletin was van augustus 2017. Dat er niet altijd direct iets kan veranderen is duidelijk. Als wij in week 12 iets melden en wij horen dat dit in week 17 opgelost wordt, is dit prima. Nu is het zo dat wij klagen en niets aan verbetering merken.

RvH: intentie is communicatie op fatsoenlijke manier in lijn met deze bijeenkomst, waarbij een kritische noot welkom is.

RJ: op de nieuwsbulletins kregen wij veel commentaar en daarmee zijn we bewust gestopt. Het nieuwsbulletin werd naar 1130 omwonenden verstuurd.

De discussie komt op de geuroverlast.

Wim Coopmans: Gelders geurbeleid geeft aan dat er in bestaande situaties maatwerk is. Dit kan een lastige situatie zijn, ook hier omdat er historisch een situatie gegroeid is dat een fabriek naast woningen staat.

Mariska Hulsewe: in voorbereiding op een nieuwe vergunning is in 2007 onderzoek gedaan onder inwoners Renkum. 1 vraag was: heeft u last van geur en kunt u aangeven waar dit vandaan komt. In een schil van 400 meter om de fabriek heeft 53% van de mensen aangegeven last te hebben van stank. Dan geeft Raymond Jolink aan dat er bewust niet gevraagd is om een grotere vergunning. Nu blijkt er een vergunning te zijn die zo groot is dat er niet aangedrongen kan worden op handhaving en als bewoners moeten wij dit gewoon slikken.

Marc Giesberts: geurbeleid is strikter dan wat het was. Op Europees niveau zijn er nu ook geurrichtlijnen. De vergunning is net voor deze nieuwe ontwikkelingen afgegeven.

Wim Coopmans: het nieuwe geurbeleid zou geen ander resultaat gehad hebben. Er wordt uitgegaan van de bestaande situatie.

Peter-Jan Arens: voor 2016 werd er niet geklaagd. Er is sprake van een verergering van de situatie en

bij incidenten ontstaat er onrust/paniek.

Marc Giesberts: er wordt gesproken over situatie 2007 en over situatie 2016. Hij vraagt om verduidelijking.

René Keizer: in 2007 is er in opdracht van Norske Skog Parenco onderzoek uitgevoerd door TNO ter voorbereiding op een vergunningaanvraag. 206 mensen zijn geënuquêteerd binnen 100 –2500 meter van de fabriek, 37% ondervond soms of vaak overlast. De Bop heeft onderzoek uitgevoerd in een straal van 400 meter, 79% had klachten. Als je het onderzoek in 2007 terugrekent naar een straal van 400 meter, betekent dit dat 57% overlast ondervond.

Onderzoek vanuit de papierfabriek in Eerbeek wijst uit dat 50% van de onwonenden overlast ondervindt. Het meest schandalige is dat over het onderzoek is gemeld dat van de 400 mensen, 257 geen behoefte hadden om mee te doen, dus kennelijk geen klachten hadden.

Marc Giesberts: er is nu meerdere keren vastgesteld dat 2016 een keerpunt was en het daarvoor wel meeviel.

Peter-Jan Arens: in de tijd daarvoor was er een fabriek en daar hoorde je soms wat van en rook je wel eens iets.

Ruben van Haren: wij zitten hier nu om te zoeken naar wat wij kunnen doen om dit te verbeteren.

Mariska Hulsewe: wij kunnen het niet hebben als er gezegd wordt dat er voldaan wordt aan alle eisen, een machine erbij en wij vullen alles lekker tot de norm.

Ruben van Haren: de vergunning heeft voor ons bestaansrecht, maar wij willen daarin verder gaan om de ervaren overlast te verminderen.

Raymond Jolink: presenteert de acties die al gedaan zijn om de overlast te beperken en hetgeen nog gepland is. Wij zijn bezig met 4 leads. Hij licht dit in detail toe. Een lead richt zich op essentiële oliën. Het ontwerp van de installatie is gereed. Een van de uitdagingen is dat je geen significante daling ziet van het meetresultaat, hetgeen echter niet wil zeggen dat het niet werkt. V.w.b. het nemen van geurmonsters: deze worden genomen door een gecertificeerd bureau en de monsters worden in een laboratorium onderzocht.

Een tweede is biobond (beter binden van zetmeel in water). Dit moet een positieve impact hebben op geur. In juni zal dit opnieuw getest worden.

René Keizer vraagt of als er geen zetmeel gedoseerd wordt, de stankoverlast minder zou zijn. RJ: dit zou kunnen.

Peter-Jan Arens: wordt desinfectans gebruikt vanwege de houdbaarheid van de papierpulp?

Raymond Jolink: wij gebruiken bij PM1 hetzelfde als bij PM2 om bacteriën te elimineren. Als wij dit niet zouden doen, verergert de situatie. In de opstartfase van de PM2 is dit random gebeurd om de juiste balans te vinden. Nu is het zo dat er ten tijde van een breuk niet gedoseerd wordt. Het is niet uit te sluiten dat er 2 verschillende soorten geur zijn: algemene geur (zetmeelgerelateerd) en het andere is een geur die lijkt op ontsmettingsmiddel.

Peter-Jan Arens: er lijkt sprake van een soort continue drager die aanwezig is. In het verleden waren er pieken. De geur ervaar ik als ziekmakend.

Raymond Jolink: T.a.v. de geuroverlast op 26-4 zou dit te maken kunnen hebben met een tijdelijke verhoging van de dosering van biocide vanwege een legionella vaststelling in maart in de koeltoren. Hij zal dit qua datum controleren.

Ruben van Haren: wij nemen de klachten zeer serieus. De heftige lucht (chloorlucht) is door onze medewerkers, zowel de SPL's als Jan Wattenberg niet vastgesteld.

Peter-Jan Arens: dat klopt. Als je een emissie hebt die je er hoog uit gooit, gaat het erover heen en komt het ergens neer.

Raymond Jolink: gaat verder met een toelichting op de ondernomen acties. Een belangrijke is de test

NOTULEN

met koude plasma techniek. De testen hebben op 3 verschillende locaties 3 verschillende resultaten opgeleverd (0%, 20% en 60%).

Begin juni zal dit opnieuw getest worden.

Een ander punt is dat bij wind uit het zuiden de stoom redelijk laag blijft hangen, vooral bij de PM2. Dit komt voornamelijk door de veel te hoge temperatuur. Wij gaan een warmteterugwinningsproject doen, waarmee wij in staat zijn de stoom hoger te leiden en het vandaar uit elkaar waait.

9Wij zoeken naar alle mogelijkheden tot verbetering die er zijn en staan open voor goede suggesties.

Peter-Jan Arens: zijn er plannen om de PM1 om te bouwen naar hetzelfde product als PM2.

RJ: Wij studeren, zoals ieder bedrijf, naar mogelijkheden op de langere termijn. De PM1 is heel goed rendabel. Uiteraard kijken wij naar de langere termijn om te zien wat wenselijk en verstandig is.

Alles wat wij nu leren en verbeteren vanuit de PM2, kan geïmplementeerd worden.

Peter-Jan Arens: los eerst het PM2 stankemissie probleem op voordat de PM1 omgebouwd wordt!

RJ: wij zetten vol in op verbetering.

Peter-Jan Arens: naast de concrete klachten die wij ervaren gaat het ook over de wijze van communiceren. Eerst worden zaken ontkend en als wij dan bewijs leveren, is het ineens wel juist.

Ook bij meldingen aan de ODRA gaat het niet anders en is het resultaat dat er niets gebeurt. Het zou fijn zijn als er vanuit Parenco met empathie naar de mensen die klagen, wordt getoond.

RJ: hoort dat er aan onze kant weerstand is op serieus nemen van klachten. Dit mag niet en gaan wij intern bespreken.

Samenvatting Erik Martens:

- Zorgen dat Parenco pro-actief is en laat merken dat de klachten serieus genomen worden;
- Informeer over de voortgang van projecten en communiceer continu met elkaar.
- Zorg dat de communicatie breed is en structureel

RK: in verleden hebben wij al aangeboden om Parenco te helpen en dit aanbod geldt nog steeds. Sinds ca. 1,5 week krijgen wij op de snuffelapp reacties van ene Peter en deze lijkt zich erg in te spannen om ons te helpen. Dit is wat informeel en het zou goed zijn om dit te formaliseren.

Ruben van Haren: het lezen van de snuffelapp is niet altijd een feest. Tot de Gemeenteraadsverkiezingen hebben wij bewust niets ermee gedaan omdat wij er niet zeker van waren dat met informatie vanuit onze kant, iets positiefs mee werd gedaan. Wij willen graag de klachten ontvangen, want dan kunnen wij er iets mee. Hoe wij dit vervolgens kunnen terugkoppelen, moeten wij nog invullen. De initiatieven van Peter op de snuffelapp, gebeuren in volledige afstemming met ons.

Naast de acties die plaatsvinden en onderzoek naar verbeteringen, zullen wij zoeken naar een manier om beter te communiceren.

Een gezamenlijke les is: informeer wat er gebeurt, wat je gaat doen, dan komt de empathie vanzelf.

Marc Giesberts: geeft suggestie van vertrouwenspersoon met wie je klachten kunt doorspreken waarbij je het gevoel krijgt dat er iets met je klacht gebeurt.

Peter-Jan Arens: de Peter die bij Parenco werkt reageert op klachten en gaat er serieus op in. Als de directie hem naar voren zou schuiven, dan doe je samen iets.

RvH: al onze ploegchefs zijn zeer capabel en komen naar de mensen toe als er een klacht is. Dat wij

daarin moeten verbeteren, daar willen wij graag aan werken en hij wil graag met Rene bespreken hoe wij dit kunnen verbeteren.

Erik Martens: brengt onderwerp geothermie ter sprake. Dit was vanuit een aantal omwonenden een zorg- en aandachtspunt.

Peter-Jan Arens: de grote angst is wat ons boven het hoofd hangt.

Raymond Jolink: allerlaatste dat wij willen is een negatieve impact op onze omgeving. Hij licht de achtergrond toe:

Wij willen onze energieopwekking verduurzamen en geothermie zou voor ons een goede mogelijkheid zijn. Wij zijn hier al 6 jaar mee bezig en wij zijn nu aan het begin van de studie beland. Voor de papiermachines heeft Parenco water met een temperatuur van 180 graden Celsius nodig om stoom te maken. Dat is beschikbaar op een diepte van 6 km. Er zijn vergelijkbare projecten gedaan in Duitsland en in bijvoorbeeld Venlo is er op 2,5 km diepte een project gedaan.

In Nederland heeft de overheid gesteld geothermie verder te willen onderzoeken. In 2017 is er een zgn. Green Deal gesloten, hetgeen betekent dat er onderzoek gedaan wordt naar geschikte locaties om te bepalen op welke diepte de laag zich bevindt, of deze laag geschikt is en of er nog andere relevante elementen een rol spelen, zoals risico's. In een periode van ca. 5 kwartalen wordt er op gestructureerde wijze onderzoek gedaan op 7 locaties in Nederland.

De studie wordt gedaan onder toezicht van EBN, die betrokken is bij alle olie- en gasprojecten en die veel kennis en kunde in huis heeft. De wet- en regelgeving is erg streng.

De huidige vervolgstap is dus onderzoek hoe de ondergrond eruit ziet.

Peter-Jan Arens: heeft een positieve suggestie: laten wij dit onderwerp buiten de huidige discussie houden en laat Parenco de omgeving informeren. Wat wij weten als omwonenden is dat de Provincie 1.8 mE betaald heeft en er een verwarmd fietspad aangelegd wordt en er plannen zijn voor geothermie.

Raymond Jolink: er is inderdaad geen recente communicatie geweest. De reden is dat wij vertraagd zijn in de start van de studie, die vanaf nu begint.

Geert Jochems: is het een idee om een website te maken, waarin informatie over al dit soort zaken gegeven wordt en klachten gemeld kunnen worden.

Raymond Jolink: zal dit zeker ter harte nemen.

Monique van der Meijde: wil graag nog even terugkomen op het aspect 'communicatie over Parenco'. Binnen het dorp is er een soort tweedeling ontstaan tussen de autochtone Renkumers en mensen die overlast ondervinden die daar hard tegenin gaan. Er is een taak aan allen die communiceren via social media, want heel veel mensen denken dat diegenen die klagen tegen Parenco zijn. Het zou goed zijn als er iets aan deze beeldvorming gedaan wordt, want men heeft het dorp nodig. De uitstraling die er nu is, is er een van negativiteit en dat er 'niets deugt', dit helpt niet. Mariska Hulsewe: ook de import woont hier al vaak langer dan 20 jaar. Mensen klagen omdat zij iets willen veranderen en dit heeft niets te maken met negativiteit. Als je goede burens wilt zijn, moet je ook dingen tegen elkaar kunnen zeggen. Het enige dat helpt is helder en duidelijker praten.

Een vervolgvraag zou kunnen zijn: is de manier waarop vanavond met elkaar gesproken is, de goede manier?

René Keizer: In grote lijnen wel, misschien moeten wij regelmatig bij elkaar zitten, zoals voorheen ook met de Bop het geval was. Onze nieuwsbrief gaat alleen naar de mensen die de enquête ingevuld hebben. Misschien moeten wij daar ook gezamenlijk naar kijken.

Marc Giesberts: De afstand is niet ineens te overbruggen. Er is nu een kleine stap gezet naar elkaar en er zullen nog veel stappen nodig zijn. Dit is wel de richting om nader tot elkaar te komen.

NOTULEN

René Keizer: 3 jaar geleden was er nog geen probleem, ons doel is om de overlast terug te dringen.
Monique van der Meijde: nu gaan de gesprekken in het dorp over de manier *waarop* er geklaagd wordt.

Peter-Jan Arens: de snuffelapp is een initiatief van het CDA. Het is niet tegen te houden wat mensen erin zetten.

Ruben van Haren: wij hebben iets te doen op communicatiegebied en daar gaan wij mee aan de slag. Iedereen die daarin een positieve bijdrage kan leveren is van harte welkom. Dit wordt bevestigd door de deelnemers van de klankbordgroep.

Erik Martens: er is constructief met elkaar gesproken: een eerste stap op weg naar verbetering. Er is een roep naar duidelijke pro-actieve menselijke communicatie. Hij denkt dat dit een goede weg is om met elkaar onderwerpen te bespreken en verzoekt terug te koppelen of het huidige format werkt. Het is aan de partijen om de verdere stappen te maken.

Peter Snapper: wil graag een soort actielijst zien met daaraan een datum gekoppeld, zodat acties ook meetbaar zijn.

Ruben van Haren: aan de hand van de notulen zullen wij kijken welke acties eruit komen. Hij stelt voor eind augustus een vervolgbijeenkomst te houden. De uitnodiging daarvoor verzorgt Parenco. Op 9 juni a.s. is er een Open Dag en hij nodigt alle aanwezigen van harte daarvoor uit.

Raymond Jolink bedankt namens Parenco allen voor hun komst en constructieve opstelling. Parenco heeft niet alle oplossingen onder handbereik, maar doet er alles aan om stappen voorwaarts te maken. Hij kijkt uit naar het vervolg met concrete stappen.